

Düşnüksiz adam / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 21 января, 2025

Düşnüksiz adam / hekaýa DÜŞNÜKSIZ ADAM

Annaly aýlyk alyp geldi. Ol öýe girip, heniz köwşüniň bagjygyny çözmänkä aýaly Bossan ellerini bykynyna tutup:
– Neme... Aýlygyňy alan bolsaň, öňümizdäki bazar günü bazara çyk-da, bir goýun alyp gel. Soýup, huruşlyk edineli. Kellebaşayagynam dograma ederis-de, ejeňe aýat okadarys –

diýdi.

* * *

Daňyň alagaraňkysynda Annalyňy ukudan oýaran aýaly boldy.

– Gyýw, tur indi. Bazara gitmel-ä sen... Çay içeriň diýseň-ä demläp berjek. Bolmasa-da, çaltrak äw. Ahyrbazara galarsyň.

Annaly turup, geýindi. Aýaly Bossan pully düwünçegi alyp geldi. Ony lükgeligi bilen äriniň öňüne oklap:

– Al, ana. Puluňy bir galdyryp gidäýme. Özüňem häzirräk bol. Sähel nemetseň, ogurladarsyň. Bazar jüwlüksiz bolmaz – diýdi.

Annaly daşarda köneje “Moskwiç” maşynyny otlap bilmän gara başyna gaý bolup ýörkä aýaly oňa ýene sargyt gatyşykly akyl öwretdi:

– Gyýw, goýun bir tanaýaňmy sen? Goç-soç dagyn alaýyjjy bolmagyn. Goçuň eti maňa bolýan dälidir. Arryk goýna-da ýapyşmagyn. Çakyr süňk bolup duran zadyň nämesini huruş edinjek? Beý diýsemem, semizinden semizini gözläp, heläk bolup ýörme...

Guýrugy elek ýaly, elli kilelik goýun äkelibilseň-ä, oňa ýetesi zat ýok welin, arzan dälmiikä diýýän-dä.

– Gymmatdyr – diýip, Annaly maşynyň kapotyny ýapdy.

– Şo-da. Gymmatmyka diýýän-dä menem. Nemedäýsene bolmasa, arrygyna-da ýapyşma, semizine-de. Soýup, huruş edinerlik mañ tanarsyň -a. Ortatabyrak bir zat. Bäräk-bäräk soraşdyr-da, ylalaşyp, alyp gaýdyber. Wah, jellabyň birine duşsaň-a, ýagyрниşligiňi tüteder welin... Belki, Hudaý... Gyýw, araky telpek alşyň ýaly bolaýmasyn. Eşidýäňmi?

Emma Annaly ony eşitmedi. Ol eýýäm maşynyny otlapdy. Maşynynyň bolsa gep-üýn alyşdyрмаýan erbet sesi bardy.

– Bi bir söwda-da oňaranok iliňki ýaly – diýip, Annaly ugransoň, aýaly Bossan zeýrenip, mellegiň törüne yöneldi. Ol ýerde sähel eglenip, öýe girdi-de, ýorgangala sümüldi.

* * *

Annaly maşynyny bazaryň sesýetim golaýynda goýdy-da, emelsizlik bilen salnan agyllaryň daşynda köwejekledi. Aýlanyp-aýlanyp, ahyry daňdanyň

çigreginden ätiýäç edip: “Ýa, walla, alagaraňkyda-da bir söwda bormy?” diýdi-de, hababaýlap, maşynyň içine girdi. Girdi-de, urdy ukyny.

Bir zamanlar gözünü açyp görse, ýüzünü sakgalmurta basdyran bir kişi maşynyň aýnasyny kakyp dur.

– O-ow, ýaşşuly, waleýkimessalam, kireý edýäňmi?

– Sagat näçe bold-aý? – diýip, Annaly gözünü owkalady.

– Sagad-a dokuzdan işleýä welin, bi Peşanala taşlabilmezmiň? Birki sany goýun aldyk-da...

– E-eý, men goýun almal-a, goýun. Baý-bo-ow, il eýýäm söwdasyny edip bolan ýaly-la.

Annaly alňasady. Pully düwünçegini goltugyna gysdyrdy. Aljyrajak boldy. Ýlgaşlap, mal bazarynyň bir çetinden girdi. Giren dessine-de köşeşdi.

“Ýa-he-eý, bazar ýaňy başlanypdyr-a. Goýundan kän zat ýok.”

Ol köw-söw edip uzak aýlanmady.

– Haý, janawar-eý. Gör, bulary. Mal dagyn däldir – diýip, goýunly agylyň agzynda duran gaba telpekli ýaşulynyň ýanynda aýak çekdi.

– Ýaşuly, goýun näden?

– Goýunmy? Goýun, inim, şu diýip belli birini görkezmeş, bahasyny aýdyp bolmaz.

Annaly balagyny çermäp, agyla girdi. “Ine, şü. Aýt şuň bahasyny” diýip bir işsegi tutup görkezdi.

Ýaşuly goýnuň bahasyny aýtmaga howlukmady.

“Aý, inim, malyň-a gowsuny tutduň. Bolsa-da, tangyr ekeniň. Meň mallaryma tangyrlyk nämä gerek? Besbellidir-le. Elin mal şeýle bolýa-da. Guzulygyndan özüm idetdim muny...” diýen ýaly sözleri aýdyp, Annalyny agylyň içinde birki minut saklady. Iň soňunda-da goýnuň bahasyny aýdyp: “Al eliňi bärlik, inim! Armany galan däldir indi şu söwdaň” diýdi. Annaly iň bolmanda söwdaň hatyrasyna-da çekeleşmezden-zat etmezden oňa elini berdi. Şeýdibem söwda etdiler.

Puluny sanap alansoň, ýaşuly bir gulaç çemesi işilen ýüp bilen goýny güýlöp berdi-de:

– Al, ana, göter, nesip etsin – diýdi.

Annaly goýny göterip, maşynyna yöneldi. Ol guş bazarynyň gabadyndan geçip barýarka täsin bir zada nazary kaklyşdy. Adaty däl, kiçijik bir towuk bilen horazy bazara çykarypdyrlar. Olaryň aşa owadanlygy Annalynyň garagyny gapdy. Ol goýnuny elinden düşürmän:

– Bi nähili towug-aý? – diýip sorady.

– Bimi? Aý, biýem towugyň bir görnüşi-dä. Impirtni towuk. Hyýalyň bolsa gel – diýip, towugyň eýesi aýtdy. Ol ýaş oglan eken.

– Näçe diýýäň?.. Bahasyny soran bolýan welin, şu wagt-a arta-süýşe pulam ýok. Towugyň eýesi ýeser eken.

– Eliňdäki goýny näçä aldyň? Juda alarman bolsaň, şo goýnuň bilen çalşyp goýbäris – diýip, ol tüýs Annalyň edäýjek söwdasyny teklip etdi.

– Horazy bilen bilemi?

– Hawa-la.

– Başa-başmy?

– Başa-baş!

– Bäh! – diýip, Annaly kürtdürdi.

Olaryň daşy eýýäm adamdan doludy.

– Ýaman oňat söwda boldy. Ur eli! – diýşip, olar gygyryşdylar.

– Dawaý, ur eli! – diýip, Annaly hem süründi.

Ýaş oglan töwekgel eken.

-“Il oňlasa, atyňy soý” diýipdirler. Al, nesip etsin!

Annaly muňa az begenmedi. Söwdany şowly hasap

etdi. “Be-eý, walla, bi towuklary alsam aldym welin,

bylara iými-zady nähili bermelikä? Nämejik çokýaka

bular? Ýaňy soramak kellä gelmändir” diýip, ol ýolda

gelyärkä iňkise gitdi. Soňam: “Özi towuk bolsa, dänepäne

çokýandyr-da. Ýak, walla, menem...” diýip, özüne teselli berdi.

Uzak bir ýerlerden Annalynyň maşynynyň sesi

eşdilende iki sany tokarja gyzjagaz ylgaşyp köçä

çykdy. Maşyny görenlerindenem:

– Kakam goýun getirýä. Kakga mäje etirýä – diýip,

aldygyna gygyryşdylar.

Bossan äri ni ýylgyryp garşy aldy. Annaly maşyndan düşen dessine:

– Bossan diýýän-ä, ýak, walla, bu gün-ä ýaman birhili söwda bold-aý. Birhili-birhili boldy-da, men-ä towuk aldym oturyberdim – diýdi.

– O nähili towuk?

– Towuk-da. Horazly towuk. Impirtni, kiçijik, owadanja... Bolmasa goýny indiki aýlykda nemedersidä.

Annaly maşynynyň bagažnigini açyp, towukdyr horazy aýalyna görkezdi...

Ondan soňky bolan zatlar hemmelere-de

düşnüklidir. Annaly-ha gyzlaryny ýanyna alyp, agşama çenli towugyna hem horazyna ketek ýasamak bilen meşgul boldy. Aýaly Bossan bolsa uzakly gününü hüňürdäp hem zeýrenip geçirdi.

Agşam ýatjak bolanlarynda Bossan äri ni ýanyndan kowdy.

– Bar şo towuklaň bilen ýatyber. Şolar heleý bolar saňa. Tur, meň ýanymda bir ýatma – diýdi.

Annaly aýalynyň diýenini etmän-de biljekdi. Ýöne ertire çenli iňirdi eşidip ýatmaly bolmagy mümkindi.

Ol hopugyp ýerinden turdy. “Bi indi uklaýmasa, ýanyna gelip bolmaz” diýip oýlandy. Gapydan çykyp barýarka aýaly Bossan oňa ýene bir zat diýdi:

– Hamana, meň ejeme aýat okatjak bolýansyň...

Utananogam.

Annaly towuk keteginiň ýanyna bardy-da,

çommalyp oturdy. Bu jelegaýlarda bular ýaly täsin

guşuň başga bir kişide ýokdugy ýadyna düşüp, bu

söwdasyndan kanagat tapdy. “Bularyň özi ýumruk

ýalyjak. Ýumurtgasy dagyn nähilikä? Jüýjejikler-ä

hasam kiçidir. Men munuň ýumurtgasyny ýygnaýynda, jüýje

çykardaýyn, köpeldeýin. Bossan-a göwnemez welin, zeleli yok”

diýip ol pikir etdi. Daşky çyranyň yşygyna çala saýgardýan bu delje towuga hem horaza seredip, ýylgyrды.

Aýaly Bossan mahaly bilen uklamady. Ol Annala

teý düşünip bilmeýärdi.

Fewral, 1996. Mary.

K.Ataýew Hekaýalar